

Aldus Manutius

Öt és fél százada halt meg a könyvnyomtatás, a könyvkiadás és a művészi könyv egyik mindmáig legnagyobb alakja, Aldus Manutius. Megteremtője a *kurzív* betűnek és valamennyi antikvának.

1449 körül született, tudósnak készült, s a szó legeszményibb értelmében vett humanista nyomdász és kiadó lett belőle. Vállalkozása nagyságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az akkori technikai körülmények között 28 klasszikus szerző művét bocsátotta ki, amellet megjelentetett latin és görög szótárt, sőt egy héber nyelvkönyvet is.

Mi jellemezte kiadványait, amelyek a tipográfiában ma is mintaképül szolgálnak? A világosan tagolt, szép szedéstükör, az egyenletes festékezés, a tökéletes nyomás, a legfinomabb papiros, valamint a kötés nemes egyszerűsége. E kiadványok, amelyeket kiadójuk után neveztek *aldinák* n a k, az ősnymtatványok közt ma is első helyre kerülnek.

Aldus jó kereskedelmi érzékkel könyvei kelendőségét is biztosította. Evégből kis formátumban nyomatta őket, amihez Francesco da Bolognával megfelelő fokozatú betűket vésetett. A római klasszikusokhoz *kurzív* betűket metszetett, hogy a kódexek betűihez szokott szemnek megkönnyítse az olvasást. Mivel a dőlt betű közelebb állt a kódex írott betűjéhez, eleinte az egész könyvet abból szedette, később azonban már antikvával és csak az előszót, a fejezetcímeket, valamint a jegyzeteket szedette *kurzív*ból.

Aldus nevéhez fűződik a „világ legszebb könyvének” kinyomtatása. Ezzel a jelzővel illetik Francisco Columna dömés szerzetes „*Hipnerotomachia Poliphili*”-jét, amely 1499-ben jelent meg a veronai jogtudós prelátus, Leonardo Crasso költségén. A könyvet remek fametszetek díszítik.

Joggal emlékezik tehát az egész emberiség a nagy velencei nyomdász munkásságára halálának 550. évfordulóján, mely a Béke Világtanács kijelölt emlékévfordulója. A róla elnevezett *aldinák* ma is a könyv és nyomdászattörténet legnagyobb értékei közé tartoznak.

S z i j R e z s ő